

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 271. Quid circa Accusatorem sit præterea notandum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42600

"mnum vitæ innocentis aliter averti non possit, &
 "crimen facilè probari possit, tenetur etiam priva-
 "tus accusare, vel saltem denunciare: idque tamen
 "ex charitate tantùm, quæ restitutionem non im-
 "portat. *Fill. Bon. l. c.*

" *Resp. II.* Accusare prohibentur, 1. Excommu-
 "nicati, proditores, infames; idque in pœnam cri-
 "minis. 2. Filii, servi, suos parentes vel domi-
 "nos, ob reverentiam. 3. Clerici, in causa san-
 "guinis, ob indecentiam. *Less. l. 2. c. 30. d. 6. Bon.*
 "n. 10. *Sanch. Consil. l. 6. c. 1. dub. 30.*

" *Resp. III.* Non teneris, imò nec debes, etiani
 "posito Superioris præcepto, denunciare crimen,
 "1. Si delinquens emendatus est, sine periculo re-
 "cidendi, & parti læsæ satisfactum; nec periculum
 "imminet aliis; nec crimen est notorium: quia si-
 "ne causa proximi infamia sequeretur, *v. supra l.*
 "2. t. 3. c. 2. d. 4. 2. Si crimen nosti sub secreto
 "naturali, tanquam consultor, advocatus, &c.
 "Nisi tamen is, qui secretum commisit, innocen-
 "tem vel rempub. injustè vexaret, nec vellet desi-
 "stere, *Lug. d. 14. n. 142.* 3. Si inde immineat gra-
 "ve periculum honoris, vitæ & rerum tuarum. 4.
 "Si etiam probare cogereris, nec posses *vid. Lugo*
 "d. 38. f. 2.

A D D E N D A.

1510 **Q.** 271. *Quid circa accusatorem sit prætereas*
notandum. R. Seqq.

§. I. Accusatio est scripta delatio Rei de crimine
 ad vindictam publicam, ad Judicem facta. Differt
 à simplici denunciatione, quòd hæc fieri possit solis
 verbis, & denunciatus non teneatur probare crimen,
Dicast. de just. l. 2. t. 1. d. 7. à n. 2. De obligatione &
 pote-

potestate denunciandi diximus l. 2. à n. 215; an autem licitum sit denunciare crimen emendatum, etiam diximus l. 3. p. 2. n. 1199.

§. II. Accusatorem non posse desistere à justa accusatione incepta docent aliqui apud *Sanch.* in Conf. l. 6. c. 4., quia id cederet in damnum Reip., cujus est punire crimina, quæ probari possunt: contradicunt tamen *Sanch.* & alii, docentque etiam accepto pretio desistentem non peccare, nisi aliud exigat officium ipsius vel ratio boni publici, quia uti non obligabatur accusare, ita nec jam tenetur accusationem prosequi. 1511

§. III. *Gomez* negat accusatorem cogi posse, ut exprimat diem & horam delicti, si reus id exprimi velit, quia sic facile eluderet accusationem, subornando testes afferentes eum alibi tum fuisse: sed communis sententia cum *Less.* l. 2. c. 30. n. 7. dicit ad hoc cogi posse, quia aliàs reo intercluderetur defensio, qui aliter probare non possit se non fecisse, quàm ostendendo se eo tempore nequidem in eo loco fuisse. Quòd si accusator sponte edixerit diem & horam, & non possit probare crimen eo tempore commissum esse, communis ferè sententia est tum non posse sequi condemnationem, quia id probatum non est, quod est positum pro causa condemnationis; sed hæc sententia, uti cum aliis testatur *Less.* n. 6., non servatur in praxi, nec est consentanea juri & rationi, nam reus non punitur ob tempus delicti, sed ob delictum, ergo si hoc aliunde probatum sit, satis est, licet non probetur tempus. 1512

§. IV. Accusator, si in probatione deficiat, tenetur poenâ talionis, Cap. *Calumniator*, 2. q. 3. Et efficitur infamis, Cap. *Quà autem poenâ*, ibid., Et privatur communione, Cap. *si quis Episcopum*, Cap. *Euphemium*, ibid. Vide *S. Th.* 2. 2. q. 68. a. 4. &c. 1513

& Fagn. 1. p. 1. 5. Decret. ad Cap. *Falsidicus*, de crimine falsi.

An accusator teneatur præmittere fraternam correptionem, vide *Dicast.* à n. 6. An Judex procedere possit ex delatione facta per libellum seu schedulam occultam, vide eundem *Dicast.* à n. 43.

DUBIUM VI.

1514

De Testibus.

Suppono, ad legitimam & plenam in judicio probationem, requiri duos testes, eosque debere, 1. Externo sensu percepisse id, de quo testatur. 2. De eodem facto & crimine, cum iisdem circumstantiis, deponere; alioqui erunt testes tantùm singulares, ut vocant, qui non faciunt plenam probationem. 3. Esse omni exceptione majores, in quibus scilicet nulla desideretur conditio, quominus testari possint juxta verbum vulgarem:

Conditio, sexus, ætas, discretio, fama,

Et fortuna, fides, in testibus illa requiruntur.

Hinc à testando rejiciuntur, 1. Servi. 2. Mulieres; 3. Minores 20. annis in criminalibus; in civilibus autem impuberes. 4. Inimici. 5. Sanguine juncti, & domestici; exceptis quibusdam casibus, apud *Less. l. 2. cap. 30. n. 38.* 6. Infames. 7. Perjuri. 8. Socii criminis. 9. Personæ inopes & viles. 10. Deliri & semifatui: ex quibus tamen ii, qui solo jure positivo ad testandum sunt inhabiles, possunt admitti in criminibus exceptis. Quo supposito,

Quæritur I. An, & quando teneatur quis testari. II. Ad quid teneatur, qui non vult testari, aut qui falsa est testatus.

Resp.